

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av mangårdsbyggnaderna på Hagsverksmo (Örjanstorp) samt Hulevik 1:1 (1:17) väster om sjön Åsnen i Kronobergs län

Linderson, Hans; Hansson, Anton

2017

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H., & Hansson, A. (2017). *Dendrokronologisk analys av mangårdsbyggnaderna på Hagsverksmo (Örjanstorp) samt Hulevik 1:1 (1:17) väster om sjön Åsnen i Kronobergs län*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2017:32). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

21 april 2017

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2017:32
Hans Linderson

**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV MANGÅRDSBYGGNADERNA PÅ
HAGSVERKSMO (ÖRJANTORP) SAMT HULEVIK 1:1 (1:17) VÄSTER OM
SJÖN ÅSNEN I KRONOBERGS LÄN**

Uppdragsgivare: Bengt Qvistgaard, Huleviksberg 34253 Lönashult

Område: Alvesta-Ryd **Prov nr:** 41116-41122 **Antal sågprov:** 7

Dendrokronologiskt objekt: Två objekt

Resultat:

Dendro nr:	Prov Nr: *= fd yttervägg	Träd- slag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningstid E(Efter) V(vinterhalv- året)	Kommentarer Mer vågad datering eller precisering av fällningstid. Proveniens
41116	1 1:a vån	Tall	189	Sp 91, W	1786	V 1786/87	
41117	2 2:a vån	Tall	207	Sp 76, (W)	1796	1796-1800	V 1796/97
41118	3 *	Gran	91	Ej W	1767	E 1767	(V 1778/79)
41119	4 *	Garn	85	Ej W	1758	E 1767	(V 1778/79)
41120	5 *	Gran	52;1	Ej W	1735	E 1735	(V 1778/79)
41121	6 *	Gran	118;1	W	1778	V 1778/79	
41122	7 mellan- vägg	Tall	110;1	Sp 33 ej W	1708	1725-1755	(1745-1755)

Resultatuppgifter inom parentes är inte helt säkra uppgifter

Hagsverksmo prov 1-2

Timret från nedre våningen dateras så att avverkningen har skett **vinterhalvåret 1786/87**. Virket från andra våningen är avverkat någon gång under år 1796-1800, mest troligt **vinterhalvåret 1796/97**. Virket är av mycket hög kvalitet tidsserien täcker åren 1590-1796. Virket har en gemensam lokal proveniens. Groddåret, för prov 7, beräknas till 1570 ± 10.

Hulevik prov 3-7

Granvirket får med ett undantag så kallade "efterdateringar" (*terminus post quem*). Undantaget, prov 6 dateras så att virket är avverkat **vinterhalvåret 1778/79**. Samtliga granprover korsdateras inbördes, vilket tyder på att de är hämtade från ett gemensamt, sannolikt lokalt, område. Med stor sannolikhet har de även genensam avverkningstid som prov 6.

Prov 7 är kommet från virke som är avverkat någon gång under åren **1725-1755**. Enligt Bengt Quistgaard är byggnaden flyttad eller återuppförd cirka 1750-talet, vilket samstämmer med den senare delen av daterings-spannet. Granvirket sägs härstamma från samma episod eller äldre då det kan vara återanvänt. Detta stämmer dåligt med föreliggande resultat. Möjligen är uppgiften "1750-talet" en något för hög ålder, utan skall vara 1779 men då bör prov 7 vara lagrad i minst 25 år.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

I kolumnen längst till höger har en mer vågad datering med smalare felmarginal eller större osäkerhet getts.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891